

LANDSMÖTESNYTT

SSRs landsmöte Giron/Kiruna

Sámiid riikkačoahkkin Giron

1 - 2 juni 2016

Johanna Sevä och Maj-Britt Sevä, ovan th. Niila Inga berättar på LKABs industriområde. Ovan tv. Kratersjön. Nere till th. blommor. Foto: CJU & SSR.

SÁMIID RIIKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Förbundsordförande Jörgen Jonssons hälsningsanförande:

Ärade Ombud, Sameföreningar, Samebyar och Gäster.
Jag har den stora förmånen att få hälsa er alla välkomna till SSRs landsmöte i Giron, den lokal vi nu befinner oss i ligger på Gabna samebys marker. SSR:s landsmöten är en viktig samlingsplats för diskussion och erfarenhetsutbyten men också en arena för lärande och jag hoppas att landsmötesdagarna kommer att vara givande för alla er som deltar.

Förra årets landsmöte hölls i Gällivare, där ett stort fokus lades på den då pågående förhandlingen i Gällivare Tingsrätt i jakt och fiskemålet.

Dagen före vårt landsmöte fick vi av statens företrädare bland annat höra citat; "Sverige inte har några internationella förpliktelser att erkänna särskilda rättigheter för samerna, vare sig dessa anses vara ett urfolk eller inte", slut citat. Ett uttalande som väckte stor ilska hos landsmötets deltagare.

Landsmötet ställde därför frågan till svenska staten:
"År Sveriges officiella syn på oss samer som urfolk den som Era företrädare gav uttryck för i Gällivare tingsrätt?"

Vi har inte fått svar på vår fråga, vilket jag tycker är helt respektlöst och oacceptabelt av en stat. Vi kommer att återupprepa samma fråga på detta landsmöte och förväntar oss att staten utifrån deras egen ordning svarar oss. Allt annat vore orimligt.

Domstolen meddelade sin dom den 3 februari i år och domslutet blev en stor seger för synliggörande och respekt för samiska rättigheter. Förberedelserna inför stämningen var långa och omfattande men, det var med stor tilltro SSR och Girjas lämnade in stämningsansökan 2009. Domen har överklagats av staten och en ny förhandling är att vänta, nu i hovrätten. Jag hoppas att debatten i den fortsatta processen blir mer respektfull än vad som hitintills varit i vissa fall. Här behöver vi alla stå enade och motverka en debatt som polariserar och ökar konflikter. Jag ser med spänning fram mot den fortsatta processen och hyser tillförsikt att även Hovrätten kommer besluta till vår fördel.

Mot bakgrund av domen och vår eget arbete med att stärka vår position i samhället som en given aktör i frågor som berör oss, är det hög tid att lägga stort fokus hur våra marker skall förvaltas och brukas. För oss är det självklart att en förvaltning av samiska traditionella marker ska ha sin utgångspunkt från traditionell samisk kunskap, där vi också inkluderar vårt omgivande samhälle. Årets tema för landsmötet har fallit sig naturligt, markförvaltning och samisk kunskap. Jag ser årets landsmöte som en startpunkt för att intensifiera arbetet med att ta fram strategier för framtidens förvaltning.

Under årets landsmöte har SSR valt att bjuda in samiska föreläsare som på olika sätt arbetar med förvaltning utifrån en samisk kontext. Här är gränsöverskridande samarbeten otroligt viktiga, flera av våra föreläsare är samer verksamma i

Lars-Anders Baer & Jörgen Jonsson. Foto: SSR.

Norge med stor kunskap om förvaltning. Vi kommer också att få lyssna till Girjas reflektioner kring rättsprocessen om jakt och fiske och deras tankar kring en framtida förvaltning.

En av våra största utmaningar som ständigt påverkar oss i vårt dagliga arbete, men också i ett långsiktigt perspektiv är de pågående förändringarna i klimatet. Arbetet med denna fråga är prioriterat i organisationen och kommer så att vara under en lång tid framöver. Här behöver vi ta fram egna strategier och planer, på hur vi kan både bidra till minskad påverkan men också hur vi kan förbereda oss på de olika omställningar som kommer att bli nödvändiga.

Det förändrade klimatet påverkar oss på alla plan och våra möjligheter till att möta framtida utmaningar, inte minst den konkurrerande markanvändningen. Idag kompenserar vi intrång och konkurrerande markanvändning med ökade arbetsinsatser, foder, och teknik. Det är inte längre hållbart, vare sig ekonomiskt eller för våra möjligheter att bedriva en naturbetesbaserad renkötsel. Intrången påverkar förutom renen hela samiska samhällen, och de enskilda renägarna drabbas hårt ekonomiskt. Den fortgående utvecklingen riskerar också på lång sikt att urholka våra rättigheter.

Vi har ju också ett sameting som via sin kulturnämnd i sitt förslag till kulturpolitiskt handlingsprogram inte ger renkötseln någon större betydelse i programmet vilket i sin tur om det antas inte underlättar vår strävan i vårt arbete med att utveckla vår kultur där renkötseln är en viktig och betydande del.

Idag lever och verkar vi i en omvärld som ständigt kräver vår uppmärksamhet och deltagande. Att våra medlemmar har en stark organisation där både kompetens och resursmässigt är mer viktigt än någonsin. Därför är det oroande att vi nu får signaler om minskade stöd från sametinget, det måste till insatser från staten som säkerställer våra resurser. SSR har tillskrivit regeringen om ett ökat anslag på ca 2 miljoner och att medlen riktas direkt till oss. Även samebyarna behöver större ekonomiska resurser för att delta i samhällsplaneringen. Det är inte rimligt att samebyarna själva skall bekosta sitt deltagande i frågor som ytterst handlat om exploatering av renbetesmark. För att nå dit krävs en aktiv samepolitik och det är dags att Sveriges regering påbörjar detta arbete.

En av förutsättningarna för att möta framtiden är kompetenshöjande insatser i alla led, både hos oss själva men också hos vår omvärld. I arbetet med att lyfta de samiska frågorna i vårt omgivande samhälle har sameföreningarna en stor betydelse. Deras ideella arbete är oerhört viktigt och en stor tillgång för oss alla. Därför är det viktigt att vi i vårt arbete stödjer dem i deras verksamhet.

Ett av SSRs viktigaste uppdrag är att synliggöra vår samiska kultur och renskötsel genom olika insatser, en stor del av vår verksamhet bygger på lobbyarbete mot olika aktörer som vi möter. Än viktigare är dock att stärka vår egen kunskap, därför känns det bra att SSR nu genomför projektet Ovttas som skall genomföra utbildningsinsatser för samebyarna och deras medlemmar.

Det är också viktigt att stärka våra ungdomar, under landsmötets andra dag kommer vi att få ta del av några ungdomars erfarenheter från ungdomsprojektet Aktavouhta som avslutades 2015. Min förhoppning är att vi i framtiden ges möjlighet att genomföra ytterligare en sådan satsning.

SSR har under många år arbetat med frågor kopplade till renar och rovdjur, en fråga som är central på många sätt. Riksdagen har beslutat om en toleransnivå på max 10 % förluster av ren till rovdjur, en nivå som inte är uppnådd än. Jag ser det som otroligt viktigt att arbetet med detta fortsätter. Här måste vi arbeta med de verktyg vi tagit fram för att visa myndigheter och beslutsfattare hur det ser ut i byarna, för då kan vi också ställa krav på åtgärder. Renskötseln är bärande för vår kultur, men vi ska också producera högkvalitativa livsmedel där naturbete är basen. De förslag på olika åtgärder som kommer från myndigheter som exempelvis helutfodring går helt emot vårt synsätt. Här måste vi tillsammans försöka finna andra lösningar som är hållbara över tid.

Avslutningsvis vill jag nämna några ord om året som passerat och lyfta några av de saker som SSR aktivt påverkat under året genom främst kansliets arbete. Skogsstyrelsen fattade beslut strax innan årsskiftet om att inte sänka lägsta slutavverkningsålder, ett viktigt beslut för våra medlemmar då skogen är en av våra viktigaste betesresurser. Arbetet med en ny standard inom FSC för skogsbruket, där urfolksrättigheter skall få större plats. Jenny Wik-Karlsson blev återigen vald som ordförande för Svenska FSC, vilket vi naturligtvis är stolta över. Arbetet med undantag från hjälm på skoter är ett annat exempel där SSR påverkat utgången. Det här är bara några saker av många där vi gör skillnad i den praktiska vardagen för våra medlemmar. Vårt arbete med de stora strategiska frågorna börjar också ge avtryck, där Girjas processen kanske är det tydligaste exemplet. Målet det kommande året är att öka insatserna på alla plan men framförallt arbetet med vår markförvaltning och klimatet.

Jag känner mig stolt över det gemensamma arbete som genomförts under året och ser framemot ytterligare ett verksamhetsår i samma anda.

Varmt välkomna till årets landsmöte och två givande dagar.

Mötespresidium

Ordförande:	Jörgen Jonsson
Vice ordföranden:	Niila Inga Åsa Skum Göran Jonsson Jörgen Stenberg
Sekreterare:	Olof Thomas Utsi
Vice sekreterare:	Patrik Lundgren Anja-Marja Eriksson
Justerande ombud:	Hans-Göran Partapuoli Johanna Sevå

Hälsningsanförande

Lars-Eric Kuhmunen	Gabna sameby
Irene Kuhmunen	Giron sámisearvi
Niklas Sirén	Kiruna kommun
Per-Gustav Idivuoma	Sámelistu/Samelistan

Medlemsärenden

Ängeså sameby har tillsänt SSR en ansökan om medlemskap. Styrelsen har behandlat frågan vid styrelsemötet den 12-13 och 24 april 2016. Styrelsen avger följande förslag till beslut. Av SSR:s stadgar framgår att landsmötet skall besluta om medlemskap, Styrelsen har dock att förbereda och föreslå förslag till beslut. I SSR:s stadgar framgår att organisationen skall arbeta för att stärka den samiska renskötseln. Medlem i SSR är sameby eller sameförening. Styrelsens har utrett frågan och finner att koncessionsrenskötseln som konstruktion inte är att likställa med samisk traditionell renskötsel, vilket också framgår av rennäringslagens bestämmelser i frågan. Styrelsen är medveten om att koncessionsinnehavarna skall vara same för att tillstånd som koncession skall medges, detta är dock inte att likställa med en samisk renskötsel. SSR arbetar för att stärka den samiska renskötseln och förutsättningarna för de som bedriver den. Styrelsen anser att den konstruktion som koncessionen är motverkar det syfte som SSR har. Styrelsen föreslår således att ansökan om medlemskap skall avslås.

Staaren Sibrie/Östersunds Sameförening har sökt medlemskap i SSR. Föreningen har 60 medlemmar och ordförande är Alice Nilsson.

Landsmötet beslutade:

Att avslå Ängeså samebys ansökan om medlemskap i SSR.
Att bevilja Staaren Sibrie medlemskap i SSR.

Motion från Rans sameby angående transportstöd

Rans sameby ställer frågan till SSRs styrelse om de kan utreda frågan om transportstöd till rennäringsföretag. Att gå in i frågan och se om det kan vara ett ärende för Landsmötet för vidare behandling inför en motion till riksdagen.

Ett argument kan vara att klimatförändringarna gjort det svårare med markflytt då det inte blir isar och riktigt vinterföre under höstvintermånaderna då flytten ska göras.

Styrelsens yttrande över motionen

Rans sameby har tillsänt Landsmötet en motion avseende transportstöd. Styrelsen har behandlat frågan vid styrelsemötet den 12-13 och 24 april 2016. Styrelsen avger följande förslag till beslut.

Styrelsen anser att motionen belyser en viktig fråga ur många aspekter. Styrelsen anser att frågan bör utredas och behandlas tillsammans med det arbete som redan pågår inom SSR gällande klimatförändringar och omställningsarbete. SSR:s Landsmöte 2014 fattade ett beslut att SSR skall påbörja arbetet med att se över hur klimatförändringarna påverkar renskötseln samt möjligheterna till inrättande av en klimafond. Styrelsen anser att möjligheterna till transportstöd bör lyftas in i redan pågående arbete och inte ses som en enskild fråga. Styrelsen anser därför att motionen redan är besvarad. Styrelsen avser att ta med sig motionärens skrivelse och synpunkter i det pågående arbetet.

Styrelsen finner att motionen är besvarad och att arbetet med frågan redan är påbörjad.

Landsmötet beslutar enligt styrelsens förslag.

Kristina Selin Macneil, Ellen Inga Turi, och Mihkal Niillas Sara. Foto: SSR.

Media, maktförhållanden och strukturer

Kristina Sehlin MacNeil och Niila Inga höll föredraget Media, maktförhållanden och strukturer - ett fall av vinklad PR, där de diskuterade maktstrukturer mellan Laevas sameby och LKAB. Föredraget handlade främst om hur personer från Laevas sameby upplevt kontakter med LKAB i samband med publiceringen av en debattartikel i Aftonbladet och hur diskriminerande maktstrukturer kan synliggöras och benämnas genom att använda begreppen kulturellt och strukturellt våld. Jämförelser gjordes även med hur Adnyamathanha-folket i södra Australien har arbetat mot exploatering på sina marker.

Val under landsmötet

Del av styrelsen för 2016-2018

Ledamot (mandattid 2 år)

Ordinarie

Norrbotten södra
Olof Tomas Utsi

Suppleant

Mikael Juuso

Skogssamebyarna
Helén Sundqvist

Lars-Thomas Persson

Jämtland

Nils-Anders Jonsson

Mathias Kristoffersson

Revisorer mandattid 1 år

Ledamot

pw
Viola Engström

Suppleanter

Jonas Vannar

Valberedningen

Fyllnadsväl 1 år, ordinarie ledamot valdes Doris Rensberg.

Landsmötet beslutar följande stadgeändring

Tillägg till §14 sist i första stycket: Ordinarie och suppleanter väljs inte samma mandatperiod.

Motion från Udtja sameby angående ersättningssystem gällande björn

Udtja sameby vill att SSR tar sig an arbetet med att arbeta fram ett förslag till nytt ersättningssystem gällande björn. 2016 avslutades den andra perioden av björnpredationprojektet i GEV och Udtja samebyar. Så det får absolut inte bli en långbänk med ersättningen för björnskador tillika slås ihop med framtida örnpredationsprojekt.

Styrelsens yttrande över motionen

Udtja sameby har tillsänt Landsmötet en motion avseende rovdjursersättning för björn. Styrelsen har behandlat frågan vid styrelsemötet den 12-13 april samt 24 april 2016. Styrelsen avger följande förslag till beslut.

Styrelsen anser att motionen bör tillstyrkas av Landsmötet och att Landsmötet fattar beslut enligt följande.

Landsmötet tillstyrker motionen och uppdrar till styrelsen att påbörja arbetet med en egen översyn av ersättningssystemet för björn samt att styrelsen arbetar med att driva frågan gentemot beslutsfattarna.

Landsmötet beslutar enligt styrelsens förslag.

Ombuden

Samebyar

Könkämä	Ole Henrik Nutti + 1 fullmakt
Lainiovuoma	Nils Wasara Hammare + 1 fullmakt
Saarivuoma	Aslat Simma + 1 fullmakt
Talma	Ola Päve
Gabna	Per Anders Nutti
Laevas	Jävna Allas
Girjas	Aslak Allas
Báste	Lars-Erik Kuhmunen
Unna Tjuersj	Hans-Göran Partapuoli
Sirges	Niila Inga
Jáhkágasska	Matti Berg
Tuorpon	Anna-Kaisa Rikko
Luokta-Mavas	Matilda Rikko
Semisjaur-Njarg	Per-Gustav Nutti
Svaipa	Sanna-Marja Tuorda
Vittangi	Per-Erik Kuoljok
Muonio	Sanna Vannar
Gällivare skogs	Jakob Nygård
Slakka	Rickard Länta
Udtja	Sylvia Blind
Stákke	Lars-Anders Baer + 2 fullmakter
Maskaure	Anders-Erling Fjällås
V:a Kikkejaur	Johnny Skoglund
Ö:a Kikkejaur	Tomas Unga + 2 fullmakter
Mausjaur	Tomas Sevä
Gran	Lars-Thomas Persson
Ran	Magnus Alsiok
Ubmeje	-
Vapsten	-
Vilhelmina norra	Peter Larsson
Vilhelmina södra	Patrik Lundgren
Malå	Mikael Jonsson
Voernese	Göran Jonsson
Oredahke	Jonas Andersson
Raedtievaerie	-
Jiingevaerie	-
Jovnievaerie	Ante Baer
Njaarke	Gabinus Klemensson
Kall	Katarina Daerga
Handölsdalen	Jörgen Stenberg
Tässäsän	Lii Stenberg
Mittådalen	Thomas Kroik Kristoffersson
Ruvhten	Örjan Åhrén
Idre	Lars-Erik Åhrén
	Tomas Bergqvist
	-
	Jonas Kråik
	Ajlin Jonassen Kråik
	Anna-Marja Persson + 1 fullmakt
	Anja Fjellgren Walkeapää + 1 fullmakt
	Marcus Haanaes-Rensberg
	Edvin Rensberg
	-

Aktavuohta

Projektledare Anna-Marja Kaddik samtalade om erfarenheter, lärdomar och vunna kunskaper med deltagarna Gabinus Klemensson, Ante Baer, Sanna Vannar, Janni Klemensson från det avslutade projektet Aktavuohta.

Sameföreningar

Soppero	-
Pessinki	Johanna Sevä
	Maj-Britt Sevä
	Ann-Maret Mangi
	Irene Kuhmunen
Giron samesearvi	-
Gällivare	-
Jokkmokk	-
Vaisa	-
Arjeplog	-
Arvidsjaur	Anna-Greta Karlsson
Ammarnäs	-
Faepmien Saemien Siebrie	-
Malå	Per-Jonas Rannerud
	Monica Harr Sandström
	Per Henrik Jonsson
Sähkie Umeå	Eva Conradzon
Frostviken/ Hotagen	Gustav Jiller
Noerhtenaestie	-
Stockholm	Anja-Maria Eriksson + 7 fullmakter
	Göteborg

Markanvändning

Temat för landsmötet var Hållbar förvaltning av naturresurser - med utgångspunkt i samisk förvaltning. Under temat föreläste Mihkal Niillas Sara om att ta tillbaka den samiska förståelsen och kunskapen om renen, Máhccat boazobarggu sámi sáhkavuđđui ja máhtolašvuhtii. Ellen Inga Turi föreläste om statlig förvaltning och traditionell kunskap i styrning av reindrift, *Stada hálddašeapmi ja árbevirolaš máhttu boazodoalu stivremis*.

Ett samtal hölls mellan Mihkal Niillas Sara, Ellen Inga Turi, Jörgen Jonsson, Matti Berg och Kristina Selin Macneil med Ragnhild Nilsson som moderator.

Ulf Mörkenstam och Ragnhild Nilsson. Foto: SSR.

Sametingväljarna och Sametinget

Ragnhild Nilsson och Ulf Mörkenstam presenterade sin forskning om sametingsväljarna och Sametinget - Vilka politiska skiljelinjer kan vi se bland väljarna och hur ser tilliten till Sametinget ut?

Resultaten från den väljarundersökning som genomfördes inför Sametingsvalet 2013 och som nu presenterades tog dels upp vilka frågor som delar den samiska väljarkåren och vilka frågor som är avgörande för vilket parti som väljarna röstar på. Även frågor om hur förtroendet för de nationella institutionerna hos sametingsväljarna och för Sametinget ser ut, diskuterades.

Hans-Göran Partapuoli, Anna-Brita Rikko & Matti Berg. Foto: SSR.

Jakt och fiskedomen

Den 3 februari i år meddelade Gällivare tingsrätt dom i det så kallade Girjas-målet. Domen innebär att Girjas sameby har ensamrätt i förhållande staten till jakten och fisket inom samebyns område ovan odlingsgränsen på den mark som staten idag förvaltar och att staten inte får upplåta jakt- och fiskerätt där. Domen har överklagats av Staten och bereds nu av Hovrätten för övre Norrland.

Staten lämnade in sin överklagan i slutet av februari och begärde anstånd med att komplettera sin överklagan. Hovrätten beviljade staten anstånd till utgången av april månad, dock ansåg sig statens ombud ej hinna färdigställa överklagan inom angiven tid och begärde ytterligare anstånd. Hovrätten meddelade anstånd till utgången av maj månad och meddelade samtidigt att ytterligare anstånd ej kan påräknas. I skrivande stund är det därför inte klarlagt på vilka grunder staten överklagar, och det finns all anledning att återkomma i detta.

SSR känner sig trygg med den process som väntar och känner en stor tilltro till den fortsatta processen. Frågor om hur lång tid innan ett avgörande i hovrätten kommer har lyfts och det är idag omöjligt att ge något klart besked om detta, men vi förväntar oss en betydligt snabbare handläggning än hitintills. Det beror naturligtvis på att frågor om exempelvis talerätt är utredda men också på att parterna inte får tillföra någon ny information till målet om det inte är uppenbart att det är av mycket stor relevans och kan påverka en eventuell prövning.

Domen som meddelades i tingsrätten var en seger inte bara juridisk utan också utanför tingsrättens salar. Frågan om samiska rättigheter lyftes på agendan både i det samiska samhället men också i Sverige nationellt. Statens ombuds retorik ifrågasattes av många och synliggjorde att kolonialismen finns kvar i allra högsta grad.

Domen medförde också en debatt som i flera fall var direkt osaklig men som också syftade till att underblåsa konflikter. Detta är något som vi måste arbeta mer med i den fortsatta processen, genom att lyfta fram varför en rättslig process inleddes och vad som var syftet med den.

SSR avser att fortsätta driva frågan om samiska rättigheter både i och utanför domstolarna. Vår förhoppning är att denna process tillsammans med övriga juridiska prövningar som varit de senaste åren leder fram till att Sveriges regering aktivt påbörjar ett arbete med att skapa regelverk som respekterar och tar hänsyn till de rättigheter som finns.

Motion från Malå sameby angående skogssamernas rättsliga ställning

Rättsläget mellan samebyarna i Sverige är idag till vissa delar helt olika. Den renskötsel som bedrivs nedanför odlingsgränsen har ett sämre rättsläge och skydd jämfört med renskötseln som bedrivs ovan odlingsgränsen.

Att rätten till att hävda betesron genom avlysningar av jakt, rätten att ta del av ersättningar för jaktupplåtelse samt att skadeersättningskrav vid renbetning är olika beroende av om betesmarken är beväxt med fjällbjörk eller stora tallar, är att beteckna som direkt diskriminerande. Detta grundar sig i den raspolitik som förts genom historien där grupper inom det samiska uppdelats i bättre och sämre sorters samer, med varierande rättsläge som följd.

Malå sameby motionerar härmed att SSR aktivt för upp skogssamers rättigheter på agendan, med mål att skogs och fjällrenskötseln jämställs rättsligt.

Styrelsen har behandlat motion ställd av Laevas sameby till SSR avseende inrättande av ungdomsråd vid SSR:s styrelsemöte den 28 april 2015.

Styrelsen anser i likhet med motionären att frågeställningen är av stor vikt samt att det är viktigt att stärka våra ungdomar samt att de bereds tillfälle att framföra sina synpunkter och tankar. SSR skall sträva efter att alla våra medlemmar känner sig inkluderade.

Styrelsens förslag till beslut

Malå sameby har tillsänt Landsmötet en motion avseende skogssamebyarnas rättsliga ställning. Styrelsen har behandlat frågan vid styrelsemötet den 12-13 och 24 april 2016. Styrelsen avger följande förslag till beslut.

Styrelsen anser att motionen bör tillstyrkas av Landsmötet och att Landsmötet fattar beslut enligt följande.

Landsmötet tillstyrker motionen med tillägg att SSR aktivt skall arbeta för att stärka den samiska renskötseln vilken utgör grunden för den samiska bruksrätten. Landsmötet uppdrar åt styrelsen att aktivt arbeta för att synliggöra och arbeta för att den samiska renskötseln skall ges möjlighet att utvecklas utifrån SSR:s värdegrund.

Landsmötet beslutar enligt styrelsen förslag.

Redogörelser

Per-Gustav Idivuoma
Victoria Harnesk
Mari-Ann Nutti
Åsa Larsson
Ingerd Vannar

Samernas Utbildningscentrum
Samefolket
Stiftelsen Sámi Duodji
Samerådet svenska sektionen
Den samiska minnesfonden

Motion från Maskaure sameby angående hundförsäkringar

Maskaure sameby vill att SSR ska arbeta fram ett förslag till en hundförsäkring som kan ligga tillsammans med SSR:s övriga försäkringspaket.

Bakgrund

Hundar som skall användas i renskogen tar lång tid att träna och det försäkringsläge som finns på marknaden idag är inte anpassat för en vallhund inom renskötelsen. Renskötaren har för få år som de kan ha sin hund fullt försäkrad.

Förslag till försäkring

En hund inom renskötelsen tar lång tid att träna upp. Hunden bör inte arbeta fullt ut förrän den är fullvuxen, ca 1,5 år sedan arbetar den till upp emot tolv års ålder.

Vi vill att det övre taket på sju år ska höjas till tolv år för helförsäkrad hund inom renskötelsen.

Styrelsens yttrande över motionen

Maskaure sameby föreslår SSR att arbeta med frågan under nästkommande år för att få till en hundförsäkring för vallhund inom renskötelse.

Maskaure sameby har tillsänt Landsmötet en motion avseende hundförsäkring. Styrelsen har behandlat frågan vid styrelsemötet den 12-13 och 24 april 2016. Styrelsen avger följande förslag till beslut.

Styrelsen anser att motionen bör tillstyrkas i vissa delar. Styrelsen anser att frågan i sig bör belysas och utredas innan ett fullständigt förslag på försäkringslösning föreslås. Styrelsen är dock inte av någon annan uppfattning än motionären gällande det övre taket, men menar att försäkringsfrågan behöver belysas i sin helhet. Styrelsen föreslår därför att Landsmötet fattar följande beslut.

Landsmötet uppdrar till styrelsen att utreda och belysa förutsättningarna gällande försäkring av renhundar.

Landsmötet beslutar enligt styrelsens förslag.

Uttalande om Jakt och fiskeprocessen – Girjasmålet

Den 3 februari i år meddelade Gällivare tingsrätt dom i det så kallade Girjas-målet. Domen innebär att Girjas sameby har ensamrätt till jakten och fisket inom samebyns område ovan odlingsgränsen på den mark som staten anser sig förvalta, och att staten inte får upplåta jakt- och fiskerätt där. Domen har överklagats av Staten och bereds nu av Hovrätten för övre Norrland.

Landsmötet anser att det är nödvändigt med ett klarare rättsläge för att minska konflikter i längden. Vår övertygelse är att vi så småningom kommer att skapa bättre förvaltningslösningar för fjällområdet än vad vi har idag. Vi vill ta ansvar och har tagit ansvar under lång tid och tar även idag ansvar för en hållbar förvaltning av fjällområdet. Vi menar att det är främst vi som bor och verkar i området ska vara med och påverka beslut som berör oss. Vi vet att vi och de som finns i området bäst känner till landet, vattnet och djuren.

Målet är av stor betydelse för synliggörande av de samiska rättigheterna samt att de respekteras av vårt omgivande samhälle. Av erfarenhet vet vi att stora rättsliga processer är kostsamma ekonomisk men innebär också stora påfrestningar för samebyarna. Ur en social aspekt drabbas hela samiska samhället. Därför är det viktigt att det samiska samhället sluter upp och visar sitt stöd för de som driver frågorna framåt.

Landsmötet förväntar sig att de olika samiska aktörerna aktivt bidrar till att processen kan fortsätta genom att stötta den. Landsmötet riktar sig särskilt till Sametingets politiker som har möjlighet genom bland annat sina uttalanden och genom Samefonden garantera att det finns en ekonomisk kapacitet för hela processen.

Landsmötet avkräver svar från regeringen

Med anledning av att det inte kommit något svar från regeringen efter Landsmötet i Gällivares uttalande 2015 så uttalar SSR:s Landsmöte i Kiruna 2016 följande.

Att regeringen som företrädare för Sverige besvarar de frågor som tillställts regeringen den 3 juni 2015 i samband med den då pågående förhandlingen i Gällivare Tingsrätt om jakt och fiske.

SSR:s landsmöte uppberar återigen frågan:

Är Sveriges officiella syn på oss samer som urfolk den som statens företrädare gav uttryck för under huvudförhandlingen i Gällivare Tingsrätt?

Landsmötet kräver att regeringen besvarar den frågeställning som tidigare tillställts regeringen och som nu återupprepats.

Landsmötet besökte Nikkaluokta och bjöds på en fantastisk middag. Anna Sarri berättade om företags historia och hur det ser ut idag. Företaget drivs idag av Anna och Margareta Sarri. Foto: Matti Berg.

Resolution angående förvaltning av mark inom de samiska traditionella landområdena – Rätt till inflytande och respekt för egendomsrättigheterna

Den 2 juni invigs en storskalig vindkraftsetablering i Jämtlands län. Vindkraftsparken etableras trots att berörda samebyar motsatt sig etableringen. Landsmötet vill härmed rikta skarp kritik mot verksamhetsutövaren som valt att driva projektet mot samebyns vilja.

Konkurrerande markanvändning har under flera års tid varit en av de stora frågorna på landsmötet. Landsmötet har vid flertalet tillfällen riktat skarp kritik mot bristen av en aktiv nationell politik som respekterar den samiska bruksrätten. Bristen på politisk vilja har medfört att flera frågor fått avgöras genom rättsliga processer vilket är både resurs och tidskrävande. Landsmötet kan dock konstatera att de samiska rättigheterna genom den juridiska processen fått en starkare position idag.

Mot bakgrund av detta så kräver landsmötet:

- Att Sveriges regering snarast påbörjar arbetet med att säkerställa att samiska egendomsrätter respekteras fullt ut.
- Att samebyarnas egendomsrättigheter till land och naturresurser tydliggörs och respekteras.
- Att Sverige respekterar samebyarnas rätt att säga nej till industriverksamheter på deras traditionella områden.
- Att mineral, skogs- och annan industrilagstiftning ändras så att de respekterar samebyarnas egendomsrätt till land och naturresurser.

Landsmötet hemställer till regeringen att de bjuder in SSR till rådslag om hur arbetet med ovanstående skall genomföras.

Författaren Maj Lis Skaltje tilldelas SSR:s hederspris 2016

Maj Lis Skaltje & Jörgen Jonsson. Foto: SSR.

Författaren, filmaren Maj Lis Skaltje tilldelas SSR:s hederspris 2016 för hennes mångåriga och enträgna arbete för att synliggöra och dokumentera den samiska jojktraditionen både i ord och bild.

Maj Lis Skaltje har inom ramen för det dokumentationsprojekt SSR drev under 1990-talet intervjuat ett femtiotal samer om deras relation och minnen till jojken. Resultat publicerades i en bok "Luonddu joigaha" som utkom 2005. Boken har sedan översatts till svenska och 2014 utkom boken med titeln "Minsta lilla liv har sin jojk".

Maj Lis Skaltje har även producerat en långfilmdokumentär med titeln "Juoigan/Jojk". I december 2013 visades en kortare version av filmen på SVT och i december 2014 visades filmen på bio.

Maj Lis är utbildad journalist, bildkonstnär och har även arbetat som jojkkonsulent och har också producerat en samnordisk jojk-CD-skiva "Davvi Jienat"-röster från norr. Maj Lis Skaltje har dessutom en egen jojk som Ole Larsen Gaino komponerat och den framlidne Inga Juuso har jojkat och som finns inspelad på en CD-skiva. Maj Lis Skaltje har med stor ödmjukhet och respekt intervjuat samer om deras relation till olika jojktraditioner. Genom sin lågmälda och ödmjuka attityd har Maj Lis Skaltje mött samer som berättat om sin relation till jojken som en kulturyttring. Det är en unik dokumentation som Maj Lis Skaltje har genomfört och som är oerhört värdefull för hela det samiska samhället, Sápmi.

Maj Lis Skaltje tilldelas 2016 års hederspris för att hon med stort tålamod och lyhördhet dokumenterat och synliggjort jojken som en av samekulturens viktiga kulturbärare.

Tack till

Samebyarna i området, Giron Samisearvi, Nikkaluokta Sarri AB och Kiruna kommun för varmt välkomnande och en trevlig middag, ombud och gäster för stort engagemang, tolkar, tolktekniker, ljudtekniker, Bocamic, Scandic Hotel Ferrum, SSRs personal och alla andra som gjorde SSRs landsmöte 2016 möjligt att genomföra.